

Reduktion af NH_3 -forureningen

Kåre Press-Kristensen
Seniorrådgiver, luftkvalitet
Det Økologiske Råd

karp@env.dtu.dk

Hvorfor ?

Landbrugets NH₃-forurening skal reduceres:

- For at opfylde vores internationale forpligtelser (Göteborg Protokollen, NECD, Habitatdirektiver).
- For at nedbringe de uacceptable og milliard store skader på folkesundheden og naturen.
- Fordi ingen landmænd ønsker at forurene.
- Fordi det er let/billigt at nedbringe forureningen.

Hvordan og hvor meget ?

- **Målet:** Incitament-strukturen skal ændres, så de tekniske løsninger udbredes meget hurtigere.
Hvordan: Regelstyring og økonomiske virkemidler.
- **Hvor meget skal forureningen reduceres ?**
 - 1) Nok til at sikre naturen og folkesundheden – og til at opfylde vores internationale forpligtelser.
 - 2) Marginale reduktionsomkostninger = Marginale skadeomkostninger (eksternaliteter).

Økonomisk analyse ...

■ Skadesomkostninger ved ammoniakforurening:

Helbredsskader: 150-175 kr pr. kg NH₃ ^{REF 1,2)}

+ Naturskader: Umuligt at sætte seriøs pris på naturen ...

■ Reduktionsomkostninger ifølge Teknologibladene:

- Under 50 kr pr. kg NH₃ for mange besætninger (≥ 150 DE).

- Under 18 kr pr. kg NH₃ for større besætninger (≥ 500 DE).

Skade omk. >> Red. omk. → Alt for dårlig beskyttelse !

Regelstyring

En optimal regelstyring ville kræve:

- Strammere teknologikrav til alle dyrebesætninger – også eksisterende dyrebesætninger/stalde !
 - Endnu strammere krav ved følsomme naturområder.
 - **Den eksisterende regulering er ikke dårlig:**
 - Nedbragt NH_3 forureningen 36,5 % siden 1985.
 - BAT-kravet har været effektivt ved udvidelser.
- **Den er bare ikke god nok !**

Gebyrfinansieret reduktion

- Gebyr på 20 kr/kg NH_3 forurening fra 2017 stigende med 3 kr årligt til 50 kr/kg NH_3 i 2027.
- Gebyret tilbageføres fuld ud som direkte tilskud til investering i miljøteknologi i landbruget.
- Derved vil langt de fleste landbrug investere i miljøteknologi, da det derved vil være billigere at opføre sig miljørigtigt frem for at forurene.
- Fritgående dyr og mindre besætninger kan fritages.

Fordele ved gebyrfinansiering

- Effektiv kombination af gebyr og tilskud.
- Kommer tættere på en samfundsøkonomisk optimal regulering af landbrugets forurening med NH_3 .
- Fjerner det generelle ansvar fra kommunerne, så de primært kan fokusere på supplerende regelstyring ved følsomme natur- og vandområder.
- Supplerer regelstyringen da også alle eksisterende dyrebesætninger omfattes og derved forbedres.

Hvad med konkurrenceevnen ?

- Hvad konkurrerer dansk landbrug på ?

Kvalitet, kvalitet og kvalitet !!!

- Dansk svinekød er på 3. pladsen over up-marked produkter (kvalitetsprodukter). Blev tydeligt under finanskrisen [REF 3\)](#) og er tydeligt den dag i dag [REF 4\)](#).
- I et land som Danmark, der har nogle af verdens højeste enhedsomkostninger, skal ikke primært konkurreres på pris – det er selvmord !

Hvem skal betale ?

- Forureningen kan halveres for ekstraomkostninger på 1-2 procent i mange svine- og kvægbesætninger.
- Stigninger i forbrugerpriserne bliver endnu mindre under 25 øre pr. flæskesteg og 5 øre pr. liter mælk.
- For danske producenter, der konkurrerer på kvalitet, betyder prisstigningen ikke noget for salget, og den totale prisstigning kan direkte viderefaktureres.
- Miljø bør gøres til en dansk kvalitetsdimension !

Konklusion

- Det vil være rigtig god samfundsøkonomi snarest at nedbringe landbrugets forurening med NH_3 og det vil give store sundheds- og naturgevinster.
- De teknologiske løsninger er klar og kan indføres uden mærkbar effekt på konkurrenceevnen.
- Der bør indføres den skitserede gebyrfinansierede tilskudsordning som supplement til godkendelser.
- Ekstraomkostningerne (og prisstigningen) er meget små og kan derved sendes videre til forbrugerne.

Tak for opmærksomheden

Referencer

- 1) *CEEH Scientific Report No 3: Assessment of HealthCost Externalities of Air Pollution at the National Level using the EVA Model System*
http://www.ceeh.dk/CEEH_Reports/Report_3/CEEH_Scientific_Report3.pdf
- 2) Jørgen Brandt, DCE, Aarhus Universitet, oplæg på konferencen d. 9/12 2014.
- 3) *Dansk kvalitet mildner eksportkrise*, Børsen, side 20, d. 6. april 2011.
- 4) *Danish Crown er spydspids i eksportsucces til 112 mia*, Børsen, d. 5. december 2014

Det største selvmål ...

- Hvis NEC direktivet droppes ... så er der nemlig ingen 2030 mål, mens 2020 målet står fast (GP)!

	GP / NEC 2020	NEC 2030
Danmark	24 %	37 %
Tyskland	5 %	39 %
Holland	13 %	25 %
UK	8 %	21 %
Polen	1 %	26 %